

Grunden för en hållbar interskandinavisk språkförståelse? En analys av skolämnet svenska i Sverige och dess motsvarigheter i Norge och Danmark

Katarina Lundin

Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet, Katarina.Lundin@nordlund.lu.se

De tre fastlandsskandinaviska länderna Sverige, Norge och Danmark är i många avseenden lika, något som ofta understryks i språkpolitiska diskussioner och undersökningar av den interskandinaviska språkförståelsen (Delsing & Lundin 2005). Bland annat av det skälet är skolämnet svenska i Sverige och dess motsvarigheter i Norge respektive Danmark intressant. I föredraget presenteras resultatet av en analys av kursplanerna för svenskämnet, norskämnet respektive danskämnet med fokus vilket innehåll som skrivs fram, exempelvis när det gäller relationen mellan språk och litteratur (Bandh & Lundin u.u.) och synen på elevernas roll i undervisningen (jfr Lundin et al 2021 och Lundin et al 2023 för Idrott och hälsa). Syftet är att visa å ena sidan vilka möjliga undervisningspraktiska konsekvenser som kan utläsas av resultaten, å andra sidan vilken bild av den ofta omskrivna interskandinaviska (språk)gemenskapen (Lundin 2018) som framträder. Analysredskapen hämtas i första hand från systemisk-funktionell grammatik (Halliday & Matthiessen 2014; Holmberg & Karlsson 2019).

Resultaten av den språkliga analysen fällt in i en diskussion om läroplaner som i första hand innehållsorienterade, processororienterade eller resultatorienterade (Sundberg 2016, efter Lundgren 1972, 1985, 1999). De olika typerna accentuerar olika didaktiska frågor: en processororienterad läroplan fokuserar på stoffet (*vad?*) snarare än hur eleverna ska lära sig och med vilka mål, en processororienterad på elevernas utveckling (*hur?*, *mot vad?*) och en resultatorienterad på de mål som ska uppnås vid en viss tidpunkt (*mot vad?*).

Undersökningen bidrar härigenom med ett annorlunda inlägg i diskussionen om den semikommuniktion och interskandinaviska språkförståelse som förväntas föreligga och fortfarande eftersträvas i Skandinavien idag.

Referenser

- Bandh, E. & Lundin, K. [u.u.]. Tolkningsutrymme i den nya kursplanen för skolämnet Svenska – förhållandet mellan språk och litteratur. Under utgivning för *Svensklärarnas Årsskrift*.
- Delsing, L.-O. & Lundin, K. (2005). *Håller språket ihop Norden? En forskningsrapport om ungdomars förståelse av danska, svenska och norska*. TemaNord. København: Nordisk Ministerråd.
- Halliday, M. A. K. & Matthiessen, C. (2014). *Halliday's introduction to functional grammar*. New York: Routledge.
- Holmberg, P. & Karlsson, A.-M. (2019). *Grammatik med betydelse. En introduktion till funktionell grammatik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lundgren, U. P. (1972). *Frame Factors and the Teaching Process. A Contribution to curriculum theory on teaching*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Lundgren, U. P. (1985). Frame Factors and the Teaching Process. *The International Encyclopaedia of Education, Research and Studies*. Oxford: Pergamon.
- Lundgren, U. P. (1999). Ramfaktorteori och praktisk utbildningsplanering. *Pedagogisk forskning nr 1 1999*.
- Lundin, K. (2018). Att tänka om kring den internordiska språkförståelsen: Den språkliga arenan i Norden och Skandinavien idag. *NordicomInformation 4* (2).
- Lundin, K., Schenker, K., Gerdin, G. & Linnér, S. (2023). Utveckla kunskaper eller bidra till rörelseglädje – en komparativ studie av kursplaner i Idrott och hälsa i fem olika länder. *Idrott och språk – Språk i idrott. Nordisk nätverkskonferens vid Linnéuniversitetet den 12–13 januari 2022*. Rapportserie i idrottsvetenskap. Rapport nr 2 2022.
- Lundin, K., Linnér, S. & Schenker, K. (2021). Tolkningsutrymme och undervisningspraktiska konsekvenser: En språklig analys av ämnesplaner för ämnet Idrott och hälsa. *Idrottsforum.Org*.
- Sundberg, D. (2016). Läroplansmodeller i den svenska läroplansutvecklingen. *Läroplansteori*. Red: Wahlström, N. Stockholm: Gleerups Utbildning AB.